

FAQ / btw-behandeling transformatiemiddelen

Let op! Deze Q&A dient enkel ter signalering van mogelijke btw-gevolgen voor deelnemers aan een transformatieplan. Het behelst geenszins een advies, met als gevolg dat hieraan geen rechten kunnen worden ontleend. Zorgverzekeraars Nederland en de betrokken zorgverzekeraars aanvaarden geen enkele aansprakelijkheid voor de inhoud en uitkomst van deze Q&A.

Algemeen

- Zijn alle betalingen onder een transformatieplan vrij van btw?
  - Uitgangspunt is van wel. Echter: iedere deelnemer zal zelfstandig moeten beoordelen of hij toch btw moet afdragen aan de Belastingdienst.
- Wanneer is een deelnemer btw verschuldigd?
  - Een deelnemer is btw verschuldigd als hij 'werkzaamheden verricht aan een andere deelnemer of een derde' én voor het verrichten van deze werkzaamheden een 'vergoeding' ontvangt.
- Wanneer is sprake van **'werkzaamheden verricht voor een andere deelnemer of een derde'**?
  - Hiervan is sprake als transformatiemiddelen aanleiding geven tot de inzet van mensen of middelen ten behoeve van een of meer andere deelnemers aan een transformatieplan of aan derden. Denk bijvoorbeeld aan het:
    - uitlenen en/of overdragen van personeel
    - opleiden van personeel
    - verrichten van IT-diensten
    - uitvoeren van administratieve werkzaamheden
    - aangaan van een ruilovereenkomst
    - verrichten van werkzaamheden als penvoerder van het transformatieplan
    - et cetera.
  - Van werkzaamheden voor een andere deelnemer of een derde is alleen sprake indien een specifieke andere deelnemer of de derde een individueel belang heeft bij de werkzaamheden die worden verricht. Indien de werkzaamheden ten behoeve van het collectief worden verricht, dan is hiervan geen sprake. Te denken valt aan gemeenschappelijk geformuleerde KPI's waaraan alle deelnemers een bijdrage leveren.
- Kunnen inspanningen om een bepaalde KPI te behalen worden gezien als werkzaamheden?
  - Ja dit kan. Zie hiervoor onder 3. Als deelnemers of derden geen individueel voordeel hebben van de inspanningen, zou geen sprake moeten zijn van 'werkzaamheden'. De inspanningen betreffen dan een zuivere interne aangelegenheid van de desbetreffende deelnemer. Btw-heffing zou dan niet aan de orde moeten zijn.
- Wanneer is sprake van een **'vergoeding'**?
  - Als een deelnemer voor bepaalde werkzaamheden recht heeft op een specifieke en overeengekomen betaling. Het maakt niet uit van wie de deelnemer een betaling ontvangt. Transformatiemiddelen kunnen als vergoeding worden aangemerkt.
  - Voorbeeld: Deelnemer X leent personeel uit aan deelnemer Y, terwijl de vergoeding daarvoor aan X wordt betaald via een andere deelnemer Z, de kassier. Deelnemer X zou dan btw verschuldigd zijn.
  - Voorbeeld: Deelnemer X geeft trainingen aan personeel van ziekenhuis Y (niet zijnde een deelnemer aan het transformatieplan). De trainingen worden bekostigd met transformatiemiddelen. Deelnemer X zou dan btw verschuldigd zijn.
- Wat is een **'betaling'**?
  - In de meeste gevallen is een betaling de overdracht van geldelijke middelen. Een betaling kan echter ook in natura plaatsvinden. Denk bijvoorbeeld aan ruilen.
  - Voorbeeld: Deelnemer X verricht administratieve werkzaamheden aan (onder meer) deelnemer Y en in ruil hiervoor mag het personeel van deelnemer X een training volgen bij deelnemer Y. Deelnemer X en deelnemer Y zouden dan btw verschuldigd zijn.
  - Om de waarde te bepalen van de werkzaamheden moet worden aangesloten bij de in het economische verkeer gangbare prijzen.
- De conclusie is dat de deelnemer werkzaamheden verricht aan een andere deelnemer of een derde en daarvoor een vergoeding ontvangt. Wie is verantwoordelijk voor het in rekening brengen en afdragen van btw?
  - De deelnemer die de werkzaamheden verricht zal btw in rekening moeten brengen en afdragen. Bovendien zal de deelnemer zelf moeten beoordelen of het reguliere btw-tarief van 21%, het verlaagde btw-tarief van 9% of een vrijstelling van toepassing is.
  - De deelnemer die de werkzaamheden verricht is te allen tijde zelf verantwoordelijk voor de beoordeling of (en hoeveel) btw is verschuldigd. Deze verantwoordelijkheid ligt nadrukkelijk niet bij ZN en de zorgverzekeraars.

Het samenwerken

- Bij een transformatieplan is een kassier aangewezen. De zorgverzekeraars betalen alle transformatiemiddelen uit aan de kassier. Is hierover btw verschuldigd?
  - Nee, de kassier hoeft hierover geen btw te berekenen, omdat de uitbetaling van transformatiemiddelen niet de vergoeding is voor enige door de kassier verrichte werkzaamheden.
- De deelnemers hebben afgesproken dat de kassier voor het vervullen van de rol van kassier een deel van de transformatiemiddelen mag achterhouden. Is hierover btw verschuldigd?
  - Ja, de kassier verricht inspanningen waarbij andere deelnemers een individueel voordeel hebben. Dit moet worden gezien als 'werkzaamheden'. Daarnaast ontvangt de kassier een 'betaling' voor deze werkzaamheden, namelijk transformatiemiddelen. Dit moet worden gezien als een 'vergoeding'. Hiermee verricht de kassier werkzaamheden aan andere deelnemers tegen vergoeding en is dus sprake van btw heffing. Dit betekent dat de kassier btw moet afdragen.
- De kassier verdeelt de ontvangen transformatiemiddelen over de deelnemers zodra zij de overeengekomen KPI's behalen. Is hierover btw verschuldigd?
  - Nee, zolang aan het behalen van een KPI geen 'werkzaamheid' ten grondslag ligt, zou geen btw verschuldigd moeten zijn.
  - Voorbeeld: Deelnemer X is binnen het transformatieplan verantwoordelijk voor verschillende KPI's en treedt daarnaast op als kassier. Deelnemer Y heeft als KPI het verrichten van een effectiviteitsonderzoek naar een specifieke behandeling en behaalt deze KPI. Zolang deelnemer Y het effectiviteitsonderzoek niet verricht ten behoeve van deelnemer X, een andere deelnemer (anders dan ten behoeve van het collectief) of een derde, zou btw-heffing niet aan de orde moeten zijn.
- Om zijn KPI te kunnen behalen, krijgt een deelnemer een voorschot aan transformatiemiddelen. Is dit voorschot onderworpen aan btw?
  - Een voorschot is belast met btw als het behalen van de KPI een 'werkzaamheid' is waarvoor een 'betaling' is overeengekomen.
- Deelnemers hebben zich verenigd in een samenwerkingsverband. Dit samenwerkingsverband kent een eigen rechtsvorm en treedt onder een eigen naam op in het economische verkeer. Het samenwerkingsverband ontvangt transformatiemiddelen. Is hierover btw verschuldigd?
  - Het samenwerkingsverband wordt in dat geval gezien als reguliere deelnemer. Beoordeeld zal moeten worden of het samenwerkingsverband 'werkzaamheden' verricht en hiervoor een 'vergoeding' ontvangt.
- De deelnemers in het samenwerkingsverband verdelen de transformatiemiddelen onder elkaar. Is hierover btw verschuldigd?
  - Hierop kan geen eenduidig antwoord worden gegeven. Of btw is verschuldigd hangt af van het type samenwerkingsverband, de onderlinge afspraken en verhoudingen.
- De deelnemers vergaderen op reguliere basis met elkaar om de voortgang van de te behalen KPI's te bespreken. Voor het deelnemen aan deze vergaderingen ontvangen de deelnemers transformatiemiddelen. Is hierover btw verschuldigd?
  - Hierover zou geen btw verschuldigd moeten zijn. Van 'werkzaamheden' is geen sprake zolang andere deelnemers of derden geen individueel voordeel hebben van de aanwezigheid van de ander.

KPI's

15. De KPI van een deelnemer is het opstellen van een brochure. Is er btw verschuldigd?
  - Zolang een andere deelnemer geen individueel voordeel geniet van het behalen van de KPI, zou geen sprake moeten zijn van een 'werkzaamheid' en is btw-heffing niet aan de orde.
  - Voorbeeld: Deelnemer A stelt een brochure op om aandacht te vragen voor ouderenzorg in de regio. De inhoud van de brochure heeft enkel betrekking op de bedrijfsactiviteiten van deelnemer A. Andere deelnemers delen deze brochure ook met hun patiënten. In dit geval zal niet gauw sprake zijn van een individueel voordeel bij de overige deelnemers.
  - Voorbeeld: Deelnemer A stelt een brochure op om aandacht te vragen voor ouderenzorg in de regio. De inhoud van de brochure vraagt aandacht voor de bedrijfsactiviteiten van alle deelnemers. Andere deelnemers delen deze brochure ook met hun patiënten. In dit geval zal snel sprake zijn van een individueel voordeel bij de overige deelnemers. Btw-heffing is aan de orde als deelnemer A ook een 'betaling' ontvangt. De situatie is anders als alle deelnemers een bijdrage leveren bij het opstellen van de brochure. In dat geval worden de werkzaamheden namelijk verricht om het gemeenschappelijke doel (i.e. het opstellen van de brochure) te bewerkstelligen en niet ten behoeve van (een) specifieke deelnemer(s).
16. Verschillende deelnemers zijn betrokken bij het behalen van een KPI. Afgesproken wordt dat deelnemer A start met een pilot. Aan de hand van de resultaten van de pilot bepalen de overige deelnemers hoe zij hun verplichtingen onder het transformatieplan zullen inkleden. Is btw verschuldigd over de transformatiemiddelen die deelnemer A ontvangt?
  - Zolang de andere deelnemers geen individueel voordeel hebben bij de pilot en (dus) de inspanningen van deelnemer A een zuivere interne aangelegenheid betreffen, zou geen btw verschuldigd moeten zijn.
17. Deelnemer A heeft als KPI het verrichten van een zorgtevredenheidsonderzoek binnen de regio en het verwerken van de resultaten in een verslag. Dit verslag is vrij te raadplegen door de overige deelnemers van het transformatieplan. Is er btw verschuldigd?
  - Zolang deelnemer A het onderzoek niet ten behoeve van de overige deelnemers (of derden) verricht, is geen sprake van een 'werkzaamheid' en zou btw-heffing niet aan de orde moeten zijn. Het feit dat het verslag vrij is te raadplegen door de overige deelnemers doet hier niet aan af.
18. Voor het uitvoeren van een KPI is de expertise van een huisarts nodig. Maakt het voor de btw-behandeling uit of de huisarts deelnemer is van het transformatieplan?
  - Ja, als de huisarts deelnemer is van het transformatieplan en een andere deelnemer of een derde niet kunnen worden aangemerkt als afnemer van de werkzaamheden die de huisarts verricht, is geen btw verschuldigd. Dit is anders indien de huisarts geen deelnemer is van het transformatieplan. Bij werkzaamheden door derden is btw verschuldigd indien ook een vergoeding wordt ontvangen. Een en ander uiteraard voor zover geen btw-vrijstelling van toepassing is.
19. De werkzaamheden die een deelnemer van een transformatieplan verricht vallen niet onder de reikwijdte van een specifieke KPI. Betekent dit dat automatisch geen btw is verschuldigd?
  - Nee, te allen tijde moet worden nagegaan of sprake is van een werkzaamheid voor een andere deelnemer of een derde en of daar een vergoeding voor wordt ontvangen. Indien dit het geval is, is btw-heffing aan de orde, ondanks dat de werkzaamheden niet in een KPI zijn opgenomen.

Overig

20. De conclusie is dat geen btw is verschuldigd. Moet de ontvanger van de transformatiemiddelen desondanks een btw factuur uitreiken?
  - Indien btw-heffing niet aan de orde is, is een btw factuur niet vereist. Mocht een betalingsdocument toch gewenst zijn, dan is het raadzaam dit een 'verzoek om betaling' te noemen en geen btw factuur om op die wijze verwarring over de btw-behandeling te voorkomen.
  - Voorgaande is anders indien btw-heffing achterwege blijft doordat een vrijstelling van toepassing is. In dat geval is een officiële btw factuur wel noodzakelijk.
21. Is het uitbetalen van transformatiemiddelen aan de hand van werkelijke kosten een indicatie dat geen btw is verschuldigd?
  - Nee, het maakt niet uit hoe de omvang van een betaling wordt vastgesteld. Er zal steeds moeten worden bepaald of sprake is van een 'werkzaamheid' tegen 'vergoeding'.
22. Kan een btw-vrijstelling van toepassing zijn?
  - Er gelden in het zorgdomein verschillende btw-vrijstellingen. Welke van vrijstelling van toepassing is, hangt af van de bedrijfsactiviteiten van de desbetreffende deelnemer.
23. Kan er in zijn algemeenheid worden gezegd met welk type KPI een deelnemer al gauw tegen btw-heffing aanloopt?
  - Hoe concreter een KPI wordt geformuleerd en hoe explicieter anderen mogelijk voordeel kunnen genieten van het behalen van de KPI, hoe eerder btw-heffing aan de orde is. Een KPI die gericht is op het "algemene nut" dan wel is gericht op de eigen organisatie van de deelnemer (en daarmee een zuivere interne aangelegenheid betreft), zal niet snel resulteren in btw-heffing.
24. Wanneer is sprake van "**vermijdbare btw**"?
  - Vermijdbare btw is geen juridische term. In het kader van zorgtransformatie wordt btw vermijdbaar geacht wanneer deze enkel wordt veroorzaakt door de wijze waarop partijen de zorgtransformaties inkleden. Te denken valt aan het (onnodig) uitbesteden van werkzaamheden aan derden waar deze ook door deelnemers van het plan hadden kunnen worden uitgevoerd. Het is aan de deelnemers van de transformatieplannen om bij de verschuldigdheid van btw na te gaan of deze vermeden had kunnen worden indien de uitvoering van de zorgtransformaties anders zou zijn vormgegeven. Het is de wens om zo maatschappelijk verantwoord als mogelijk de zorgtransformatie in te kleden, zodat de transformatiemiddelen kunnen worden ingezet voor wat werkelijk belangrijk is: het verbeteren van de zorg voor iedereen.
25. Een deelnemer heeft ten onrechte geen btw gefactureerd voor zijn werkzaamheden en wordt geconfronteerd met een naheffingsaanslag van de Belastingdienst. Kan de deelnemer aanspraak maken op een additioneel bedrag aan transformatiemiddelen om deze naheffingsaanslag te voldoen?
  - Nee, btw wordt alleen uit de transformatiemiddelen vergoed als bij de goedkeuring van het transformatieplan reeds wordt aangenomen dat sprake is van niet vermijdbare btw. Achteraf zullen dus nooit transformatiemiddelen ter beschikking worden gesteld om de btw te dekken waarop door de deelnemer niet is geanticipeerd.
26. Met wie kan contact worden opgenomen bij vragen over de juiste btw-toepassing?
  - Deelnemers kunnen zich wenden tot hun competente eenheid van de Belastingdienst. Het is raadzaam om hierbij te verwijzen naar de brief van de Belastingdienst van 6 september 2024 met als onderwerp "Btw en transformatiegelden / ZVW domein".
  - ZN en de zorgverzekeraars zijn in ieder geval niet te benaderen voor vragen omtrent de juiste btw-toepassing van een specifieke praktijk casus.